

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.X.10.195/2020/5.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes: felperes

cím1

A felperes képviselője:

meghatalmazott neve meghatalmazott

cím1

Az alperes: alperes

cím2

Az alperes képviselője:

Dr. Hargitai Emil ügyvéd

cím3

A per tárgya: kártérítés és sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.140/2020/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 62.M.843/2018/36.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.140/2020/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek – 15 nap alatt – 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 78.200 (hetvennyolcezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes kormánytisztviselői jogviszonyban állt az alperessel revizor munkakörben ... besorolási osztályban. Jogviszonya 2017. március 31-ével szűnt meg.

[2] Az alperes a szám2 iktatószámú kinevezés-módosításával arról értesítette a felperest, hogy a Közfoglalti tisztviselekről szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban Kttv.) 133. § (3) – (5) bekezdésében foglaltak szerint előző évre vonatkozó minősítése, illetve teljesítményértékelése alapján alapilletményét 2016. január 1-től 2016. december 31-éig 50 %-kal megemelt mértékben állapítja meg. A kinevezés-módosítás szerint illetménye 293.400 forint.

[3] Az alperes a 2017. január 31-én kelt és február 7-én közölt szám1 számú kinevezés-módosítás tárgyú intézkedésével értesítette a felperest, hogy a Kttv. 133. §-ában foglaltak szerint – tekintettel arra, hogy a 2016. évre vonatkozó alapilletmény-eltérítése 2016. december 31-éig történt – havi illetménye 2017. január 1-től módosul, összes illetménye 195.600 forint.

[4] Az intézkedésben közölt tájékoztatás alapján a felperes közszoglalti panaszt terjesztett elő kinevezés-módosítása ellen a Döntőbizottságnál, amely határozatával az eljárást megszüntette. Indokolása szerint a Kttv. 133. § (3) és (4) bekezdéséből megállapítható, hogy a hivatali szervezet vezetője az illetményeltérítés mértékét kizárólag a tárgyév december 31. napjáig állapíthatja meg. Ebből következik az is, hogy a tárgyévet követő év január 1-től a korábban megállapított eltérítés megszűnik, azaz az alapilletmény a jogszabályban foglaltak alapján 100 %-os szintre áll be. A hivatali szervezet vezetője az eltérítés mértékéről február 28-áig dönt a tárgyévet megelőző év minősítése, annak hiányában teljesítményértékelése alapján. A döntőbizottság álláspontja szerint nem történt egyoldalú kinevezés-módosítás, a munkáltató mindössze a jogszabályban foglalt rendelkezéseket követte, és értesítette a felperest az illetményének jogszabály alapján történő változásáról. A sérelmezett irat (az illetményeltérítés 100 %-os szintre történő visszaállításának megállapítása a jogszabálynak megfelelően) – annak elnevezése ellenére – nem minősül kinevezés- módosításnak, így közszoglalti panasszal támadható munkáltatói intézkedésnek.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A felperes keresetében a döntőbizottság határozatának hatályon kívül helyezését és annak megállapítását kérte, hogy kinevezés-módosítása jogszabálysértő. Ezzel összefüggésben kártérítés megfizetését igényelte 782.400 forint összegben. A kárát 3 havi illetmény-különbözet összegében és a jubileumi jutalom különbözetben jelölte meg.

[6] Elsődlegesen azért kérte az alperes kártérítés fizetésére kötelezését, mert megsértette a Kttv. 133. §-át azzal, hogy nem hozott döntést arról, miszerint a felperest pozitív irányban illetményeltérítés illeti meg a 2016. évi teljesítményértékelés minősítése alapján. Alperes döntési kötelezettségének elmulasztásával kárt okozott.

[7] Másodlagosan az egyenlő bánásmód megsértésére alapítottnan kérte a fenti összegű kártérítés megfizetésére kötelezni az alperest. Előadta, hogy életkora, illetve nyugdíjba vonulása (nők 40 éves jogosultsága miatti nyugdíjba menetel) mint védett tulajdonság miatt érte az a hátrány, hogy az alperes a teljesítményértékelés, illetve minősítés alapján – az előző évek gyakorlata szerint – nem adta meg részére az 50 %-os illetményeltérítést. Ebből eredően

kára származott a fenti összegben. A munkáltató intézkedése sérti az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét.

[8] Harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy joggal való visszaélésnek minősül a munkáltatói döntés elmulasztása, illetve a konkrét, támadott munkáltatói intézkedés (kinevezés-módosítás). Érvelése szerint a döntés elmulasztása azért joggal való visszaélés, mert „tudta az alperes, hogy emiatt úgysem élhet a felperes jogorvoslattal”. Azért nem adta meg a 2016. évi minősítés alapján a pozitív illetményeltérítést részére a munkáltató, mert tudomást szerzett arról, hogy a felperes jogviszonyát meg kívánja szüntetni. Intézkedésével és mulasztásával a felperesnek kárt okozott.

[9] Mindezen túlmenően sérelemdíj iránt is előterjesztette igényét utalva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:52. §-ában és 2:43. §-ában foglaltakra.

Ennek összegét 4.009.800 forintban határozta meg.

[10] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a Kttv. 133. § (3) bekezdése a nyelvtani értelmezése alapján egy lehetőséget biztosít a hivatali szerv vezetője részére, hogy a beosztott kormánytisztviselő alapilletményét tárgyév január 1-től december 31-ig 50 %-os mértékben megemelhesse (eltérítse). Az a tény, hogy egy kormánytisztviselő a tárgyévben eltérésben részesült, nem teszi kötelezővé, hogy az megtörténjen a következő évben is. Az eltérítés adható, de nem kötelező, ezért nincs alapja a felperesi követelésnek, aki helytelenül értelmezi a jogszabály szövegét.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

[11] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 62.M.843/2018/36. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek 782.400 forint kártérítést. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 25.000 forint perköltség fizetésére azzal, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a Kttv. 9. § (2) bekezdésére, 10. §-ára, 11. §-ára, 13. §-ára, 48. § (1), (2) bekezdésére, 133. § (3) bekezdésére, valamint a 167. § (1) bekezdésére és a Ptk. 2:52. §-ban foglaltakra.

[13] Az elsődleges kereseti kérelem körében nem találta megalapozottnak a felperes igényét. A mérlegelési jogkörben hozott döntés nem támadható, annak egyedüli korlátja, hogy a mérlegelés szempontjainál a rendeltetésszerű joggyakorlás és az egyenlő bánásmód követelményét figyelembe kell venni, illetve a jóhiszeműség és tisztesség elvének megfelelően kell eljárni. Az illetményeltérítést a Kttv. 133. § (3) bekezdése értelmében a hivatali szerv vezetője határozott időre, a tárgyévre vonatkozóan állapítja meg, melynek következtében a tárgyévet követően az visszaáll 100 %-ra. E körben a munkáltató jogszabálysértést nem követett el.

[14] A másodlagos kereseti követelést illetően az elsőfokú bíróság utalt az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXXV. törvény (Ebkvtv.) 8. §-ára, 9. §-ára, 19. §-ára, valamint a 21. §-ban és 22. § (1), (2) bekezdésben foglaltakra.

[15] Felperes védett tulajdonságként hivatkozott életkorára, illetve arra, hogy 40 éves szolgálati ideje alapján jogosultságot szerzett nyugellátásra, és az alperesnél bejelentette, hogy emiatt szolgálati jogviszonyát meg kívánja szüntetni. Hivatkozott az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének megsértésére. Az elsőfokú bíróság szerint ezen kereseti követelés sem megalapozott.

[16] A felperes előadása, a meghallgatott tanúk vallomása és az alperes adatszolgáltatásában foglaltak értékelése alapján a bíróság bizonyítottan találta, hogy a munkáltató gyakorlata az volt, miszerint a ... besorolási osztályba tartozó revizorok 90% fölötti („kivételes”) minősítés esetén 50 %-os pozitív illetményeltérítésben részesültek életkoruktól függetlenül, kivéve, ha bejelentették, hogy – bármilyen okból – meg kívánják szüntetni a jogviszonyukat. Erre figyelemmel a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy hiányzik az okozati összefüggés a felperes által állított védett tulajdonság (életkor) és az állított hátrány között. Az alperes nem az életkora miatt nem részesítette a felperest pozitív illetményeltérítésben 2017. januárjától, hanem amiatt, mert bejelentette jogviszonya megszüntetését. Alperes tehát bizonyította, hogy nem alkalmazott hátrányos megkülönböztetést vele szemben védett tulajdonsága, életkora miatt. Erre figyelemmel a felperes másodlagos kereseti kérelmét sem találta a bíróság alaposnak.

[17] A felperes harmadlagosan joggal való visszaélés megállapítására hivatkozott. Álláspontja szerint joggal való visszaélés, hogy az alperes azért nem adta meg a 2016. évi minősítés alapján a pozitív illetményeltérítést, mert tudomást szerzett arról, hogy felperes a jogviszonyát meg kívánja szüntetni. Intézkedésével és mulasztásával a felperesnek kárt okozott.

[18] A bíróság utalt a 4/2017. (XII. 28.) KMK véleményben foglaltakra, amely szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére és a joggal való visszaélésre való egyidejű hivatkozás esetén a joggal való visszaélés akkor vizsgálendő, ha az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem állapítható meg.

[19] A bíróság álláspontja szerint az alperes által állított és tanúvallomásokkal, valamint a per egyéb adataival is alátámasztott gyakorlat, miszerint a felperes csak azért nem kapott 2017. évre a 90 % fölötti minősítése alapján 50 %-os illetményeltérítést, mert bejelentette, hogy jogviszonyát meg kívánja szüntetni, a Kttv. 9. § (2) és 10. § (1) bekezdésébe ütköző.

[20] A Kttv. 133. § (3) bekezdése szerinti illetményeltérítésről való döntés, mérlegelési jogkör gyakorlása során kialakított alperesi eljárás sérti a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét, és felperes jogos érdekének sérelméhez, illetményének csökkenéséhez vezetett a vele összehasonlítható helyzetben levő kormánytisztviselőkkel szemben.

[21] Alperes gyakorlata következtében a felperesnek nem az előző évi munkája minősítését értékelte a döntéshozó az illetményeltérítés során, ezért joggal való visszaélés miatt a felperesnek kára keletkezett. Mivel az összecszerúséget az alperes nem vitatta, a bíróság ennek megfelelően döntött.

[22] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes – kioktatás ellenére – nem tudta igazolni, hogy sérelemdíj iránti igényét mire alapítja, így keresetét az elsőfokú bíróság e körben elutasította.

[23] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 7.Kf.650.140/2020/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen az alperesnek 100.000 forint perköltséget és rögzítette, hogy a le nem rótt fellebbezési illeték az államot terheli.

[24] A másodfokú bíróság ítélete szerint a Kttv. 133. § (3) bekezdése valóban nem jelent kötelezettséget a munkáltató számára, csak lehetőséget ad arra, hogy minősítés, illetőleg teljesítményértékelés alapján a kormánytisztviselő alapilletményét felemelje vagy csökkentse. A munkáltatónak minden év február 28-áig kell döntést hoznia az illetményeltérítéséről, annak mértéke a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik.

[25] Nem volt olyan peradat, amely szerint az alperes külön szabályzatban rögzítette volna az illetményeltérítés mértékére vonatkozó eljárási és mérlegelési szempontokat, ismertté vált azonban, hogy az illetmény pozitív irányú eltérítésében nem részesülhet az a kormánytisztviselő, akinek jogviszonya bármilyen okból rövid időn belül megszűnik.

[26] Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott ítéletében a Kttv. 133. § (3) bekezdés céljára és rendeltetésére. A munkáltató a tárgyévet megelőző év minősítése vagy ennek hiányában teljesítményértékelése alapján állapíthatja meg az illetményeltérítés mértékét a jogszabályban megjelölt határok között. A munkáltató akkor jár el helyesen, ha az érintett kormánytisztviselő tényleges munkateljesítményét, munkával kapcsolatos magatartását, illetőleg az e körbe tartozó egyéb szempontokat mérlegelve dönt az alapilletmény eltérítéséről, és nem vesz figyelembe olyan szempontokat, amelyek a jogalkotó szándékával, a jogszabály szellemével nem egyeznek.

[27] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon érvelését, mely szerint nem lehet a mérlegelés szempontja az, hogy az adott kormánytisztviselő mennyi ideig kívánja fenntartani jogviszonyát. Az illetményeltérítés nem lehet jogi eszköz arra, hogy a munkáltató az általa vezetett intézmény létszám- és bérproblémáit megoldja, az alacsonyabb jövedelmű csoportokat kedvezőbb helyzetbe hozza.

[28] Az alperesnél korábban vezető beosztásban dolgozó tanúk egybehangzó, aggálytalan vallomása igazolta, és az alperes sem tagadta, hogy a munkáltatónál a jogviszonyukat rövid időn belül megszüntető kormánytisztviselők akkor sem részesültek pozitív illetményeltérítésben, ha a teljesítményértékelésük alapján az indokolt lett volna. Ez a gyakorlat pedig ténylegesen joggal való visszaélésként értékelendő.

[29] A joggal való visszaélés megállapításához nem szükségszerű elem a felek közötti konfliktus vagy bosszú. Bár a peradatok szerint a munkáltatót nem az a szándék vezette, hogy a felperesnek ártson, vagy neki kárt okozzon, az illetményeltérítés körében kialakított gyakorlata jogos érdekei sérelméhez vezetett, ténylegesen kárt okozott.

[30] A másodfokú bíróság a felperes csatlakozó fellebbezésében felhívott eljárásjogi szempontokat értékelte és megállapította, hogy e körben jogszabálysértés nem történt.

[31] Csatlakozó fellebbezésében a felperes kérte az alperes 4.009.800 forint és 2019. október 1-től az ítélet jogerőre emelkedéséig havi 97.800 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését, ezt azonban csatlakozó fellebbezésében érvekkel nem támasztotta alá.

[32] A jogszabályhelyek felsorolása és az anyagi veszteség hangoztatása önmagában nem elegendő a sérelemdíj megállapításához. Az összegaszerűséggel kapcsolatosan sem adott a felperes ésszerű magyarázatot, nem terjesztette elő annak kielégítő levezetését.

[33] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperes javára megítélt perköltség összegét kirívóan alacsony összegben határozta meg, ezért azt felemelte.

Az alperes felülvizsgálati kérelme és a felperes ellenkérelme

[34] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását” és a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a jogerős döntésben megítélt kártérítést részére megtérítették, ezért a felperest annak visszafizetésére kérte kötelezni perköltségben való marasztalásával.

[35] Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő, a Kttv. 133. § (3) bekezdésébe és a 10. § (1) bekezdésébe ütköző.

[36] Felülvizsgálati érvelésében hivatkozott a BH2018.347. számú eseti döntés 1. pontjára, amely szerint „joggal való visszaélés akkor állapítható meg, ha egy jog gyakorlása ugyan nem ütközik semmilyen más konkrét tilalomba, azonban a joggyakorlás jogellenessége azért mutatható ki, mert a jog gyakorlásának e módja nem felel meg rendeltetésének”.

[37] A másodfokon eljáró bíróság helytelenül állapította meg, hogy az alperes joggal való visszaélést valósított meg akkor, amikor a felperes 2016. évi munkájának értékelése ismeretében nem élt a Kttv. 133. § (3) bekezdésében biztosított lehetőséggel, hogy a felperes alapilletményét 50 %-kal megemelje.

[38] A fent hivatkozott eseti döntés szerint a joggal való visszaélés aktív magatartást, tevést feltételez, jelen esetben azonban éppen azt tartották a bíróságok joggal való visszaélésnek, hogy az alperes nem élt a Kttv. 133. § (3) bekezdésben meghatározott lehetőséggel. A passzív magatartás nem minősül joggal való visszaélésnek.

[39] Az alperes az eljárás során okiratokkal bizonyította, hogy az a vezetői döntés, amely szerint a felperes 2017. évre vonatkozóan nem részesült illetményemelésben, jogszerű és megalapozott volt. A felperes szervezeti egységénél a vele azonos munkakörben és azonos besorolásban állományban lévő 5 revizor mindegyike magasabb százalékos minősítést kapott munkavégzése tárgyában, mint a felperes, tehát az ő teljesítményértékelése volt a legalacsonyabb. Az alapeljárás során okszerű indokát is bizonyítani tudta az alperes, hogy miért nem élt a vezető a Kttv. 133. § (3) bekezdésben foglalt illetményemelés lehetőségével.

[40] Abban az esetben, ha az alperes a felperes alapilletményét felemeli a 2017. január – március hónapokra, úgy 2017. április – december hónapokra a főosztály neve Főosztály költségvetése számára a 2017. II. – IV. negyedére számított béreltérítésre használható összeg elveszett volna. Megállapítható, hogy alperes az állományban maradó dolgozók érdekeire figyelemmel járt el akkor, amikor felperes részére 2017. évben nem állapított meg illetményeltérítést. Nem valósult meg a joggal való visszaélés BH2018.347. számú eseti döntés [27] bekezdésében meghatározott arányosítási feltétele.

[41] Felperesnek nem fűződött alanyi joga a Kttv. 133. § (3) bekezdés alapján alapilletményének 50 %-kal történő megemeléséhez. A munkáltató eljárása bizonyítottan nem jogos érdekének csorbítására irányult, a döntés célja nem hátrány okozása volt. Az alperes illetékes vezetőjének hatáskörébe tartozó döntés egy gazdaságilag és munkajogilag egyaránt ésszerű, megalapozott és törvényes döntés volt.

[42] A peres felek között semmilyen konfliktus, véleménykülönbség nem állt fenn, az alperes döntésének meghozatala során mindössze két szempontnak volt jelentősége. Nevezetesen a felperesi minősítés eredményének, továbbá az állományban maradó munkatársak érdekének.

[43] A jogerős ítélet a Kttv. 10. § (1) bekezdésébe is ütközik, mivel azt rögzíti, hogy „Joggal való visszaélés különösen, ha az mások érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy erre vezet”. Az alperes sem a Kttv. 10. § (1) bekezdésében meghatározott magatartásokat, sem egyéb, nem nevesített jogellenes eljárást nem valósított meg a felperessel szemben, ezért kártérítés fizetésére sem kötelezhető.

[44] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte az alperes perköltség fizetésére kötelezésével. A tárgyalás távollétében történő megtartását indítványozta azzal, hogy amennyiben személyes megjelenését rendelnék el, úgy meghatalmazottja útján kíván eljárni. Hivatkozott a 2/2020. (IV. 30.) PK véleményben foglaltakra az elektronikus kép- és hangtovábbítására vonatkozó rendelkezéseket illetően. Utalt arra, hogy ennek során szeretné megismerni, milyen eljárás van folyamatban, közigazgatási vagy munkaügyi.

[45] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az első fokon eljáró bíróság ítéletének indokolása 47. pontját és a másodfokú bíróság ítélete indokolása 35., 40., és 41. pontjaiban részletezetteket kérte figyelembe venni. Előadta továbbá, hogy jogainak érvényesítése érdekében 2020. december 2-án kérelemmel fordult a bírósághoz, mely beadványát a

Fővárosi Törvényszék Kpk.72.0368/2020. ügyszámon új ügyként lajstromozta, az ügy állásáról további információja nincs.

A Kúria döntése és jogi indokai

[46] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[47] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül.

[48] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre hivatkozása indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fent meghatározott tartalmi követelményekkel (1/2016. (II. 15.) PK. vélemény 3. - 6. pont).

[49] Az alperes jogszabálysértésként csak a Kttv. 133. § (3) bekezdését és a Kttv. 10. § (1) bekezdésében foglaltakat jelölte meg, így a felülvizsgálati eljárásban kizárólag ebben a körben volt mód vizsgálódni.

[50] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 206. §-ában foglaltak megsértését nem állította, ezért jelen eljárásban is a jogerős ítéletben megjelölt tényállás volt az irányadó.

[51] A Kttv. 133. § (1) bekezdése értelmében a hivatali szerv vezetője (a (4) bekezdésben foglaltak kivételével) át nem ruházható hatáskörében a megállapított személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévet megelőző év minősítése, ennek hiányában teljesítményértékelése alapján – ide nem értve, ha a kormánytisztviselő végleges áthelyezésére kerül sor – a tárgyévre vonatkozóan a kormánytisztviselő besorolása szerinti fizetési fokozathoz tartozó alapilletményét – a hivatali szervezet vezetője esetében a kinevezésre jogosult – december 31-ig terjedő időszakra legfeljebb 50 %-kal megemelheti, vagy legfeljebb 20 %-kal csökkentett mértékben állapíthatja meg. Az eltérítésről a hivatali szervezet vezetője minden év február 28-áig dönt.

[52] A másodfokú bíróság helyesen utalt a Kttv. 10. § (1) bekezdésében foglaltakra is, miszerint tilos a joggal való visszaélés. Joggal való visszaélés különösen, ha az mások jogos érdekeinek csorbitására, érdekérvényesítési lehetőségének korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy arra vezet.

[53] Alaptalanul állította tehát az alperes, hogy a joggal való visszaélés kizárólag aktív magatartással valósítható meg. Ez nem következik sem a jogszabály szövegéből, sem annak

szelleméből, és az ítélkezési gyakorlattal is ellentétes ezen megállapítás. Hátrányokozási célzat nélkül is megtörténhet. Erre utal a jogszabály példálózó felsorolása, illetve az „arra vezet” kitétele.

[54] A Kttv. 133. § (3) bekezdése csupán lehetőséget biztosít a munkáltató számára a minősítés, illetve teljesítményértékelés alapján arra, hogy a kormánytisztviselő alapilletményét meghatározott mértékben felemelje vagy azt csökkentse. Mindezt mérlegelési jogkörében teheti meg, azonban a köztisztviselőnek joga van a jogszerű mérlegeléshez. Ezért a joggal való visszaélés tilalmának megsértése jelen ügyben vizsgálható volt.

[55] A joggal való visszaélés tilalmának megsértés akkor állapítható meg, ha valamely alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen történt (5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 1. pont).

[56] Jelen esetben a Kttv. 133. § (3) bekezdéséből egyértelműen az következik, hogy az illetmény eltérítésének lehetőségét a tárgyévet megelőző évben kapott minősítés vagy teljesítmény- értékelés alapozza meg. Az alperes maga sem vitatta, hogy a felperes a 90 % feletti teljesítményt elérte, amely az alperes gyakorlata szerint az 50 %-os illetményfelemelés követelménye volt. Az általa csatolt sorszámú beadvány mellékletéből kiderül, hogy az a személy is 50 %-os illetmény felemelésben részesült, aki 90,72 %-os teljesítményt ért el, így a számú beadvány, amely a felperes 93,53 %-os teljesítményét rögzíti, nem alkalmas annak alátámasztására, hogy a megnövelt illetményt a felperes munkateljesítménye miatt nem kaphatta meg.

[57] A másodfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az alperesnél korábban vezető beosztású személyek egybehangzóan nyilatkoztak arról, miszerint a jogviszonyukat rövid időn belül megszüntető kormánytisztviselők ezen okból nem részesültek emelt összegű illetményben akkor sem, ha egyébként munkateljesítményük alapján az indokolt lehetett volna.

[58] Ugyancsak megalapozatlan azon alperesi érvelés, hogy a felperes illetményének megemelésével az alperesnél maradt foglalkoztatottaknak okozott volna kárt. A következetes ítélkezési gyakorlat értelmében a joggal való visszaélést megvalósító magatartást (mulasztást) mindig az arra hivatkozó fél szempontjából, az alanyi jog jogosítottja és a jog gyakorlója viszonylatában kell értékelni, és nem annak fényében, hogy az rajtuk kívülállókra milyen kihatással lehetett. Nem értelmezhető másként az alperes által hivatkozott BH2018.347. eseti döntés [27] bekezdése sem.

[59] Fentiekből következően a bíróságok helyesen következtettek arra, hogy a felperes jogos érdekének csorbításához vezetett azon alperesi gyakorlat, miszerint nem a minősítés vagy teljesítményértékelés alapján, hanem egyéb szempont (jogviszony fenntartásának hossza) alapján döntött az illetmény eltérítésről. A joggal való visszaélés megvalósult akkor is, ha a cél nem a felperesnek való hátrány okozása volt, illetve ha a felek között korábban nem volt semmilyen vita vagy nézeteltérés.

[60] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a kereset összecszerúságát nem vitatta, így ezzel a felülvizsgálati eljárásban nem kellett foglalkozni.

[61] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

A döntés elvi tartalma

I. Jogos érdek csorbitására vezet a munkáltató magatartása, ha nem a jogszabályban rögzített minősítés vagy teljesítményértékelés, hanem egyéb szempontok alapján dönt az illetmény eltérítéséről (Kttv. 133. § (3) bekezdés.)

II. A visszaélésszerű munkáltatói magatartást az alanyi jog jogosítottja és a jog gyakorlója viszonylatában kell értékelni, és nem aszerint, hogy ellenkező esetben más, rajtuk kívül álló személy milyen hátrányt szenvedett volna el (Kttv. 10. §).

Záró rész

[62] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperes perköltségfizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul.

[63] Az alperes személyes illetékmentessége folytán a felülvizsgálati eljárásban felmerült illeték az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján, figyelemmel az Itv. 5. § -ban foglaltakra.

[64] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a 112/2021.(III.6.) Korm.rendelet 27.§-a alapján.

[65] Ez ellen az ítélet ellen a Pp. 271 § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. március 24.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró